

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

SEPTEMBER 2011

RELIGIESTUDIES V1

PUNTE: 150

TYD: 2 uur

RLSEA1

Hierdie vraestel bestaan uit 7 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit AFDELING A en AFDELING B.

AFDELING A: VERPLIGTEND
AFDELING B: Beantwoord enige TWEE vrae uit hierdie afdeling.
2. Lees AL die vrae aandagtig deur.
3. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
4. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A**VRAAG 1 (VERPLIGTEND)**

1.1 Definieer kortliks die volgende konsepte in die konteks van godsdiens:

- 1.1.1 Mite (2)
- 1.1.2 Gelykenis (2)
- 1.1.3 Doktrine (2)
- 1.1.4 Geloof (2)
- 1.1.5 Lering (2)

1.2 Voltooi die volgende sinne deur die ontbrekende woord(e) in te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommer (1.2.1 – 1.2.5) in die ANTWOORDEBOEK neer. Kies die antwoorde uit die volgende lys:

Tora	Baha'u'llah	Arabiese	Tanag	Halaal	Kalbas
------	-------------	----------	-------	--------	--------

- 1.2.1 Voedsel wat geskik is vir gebruik deur Moslems word ... genoem. (2)
 - 1.2.2 In die Afrika-kultuur mag die ... gebruik word om water of tradisioneel gebroude bier te drink. (2)
 - 1.2.3 Die Koran is in die ... taal geskryf. (2)
 - 1.2.4 In Judaïsme staan die primêre geskifte gesamentlik bekend as die ... (2)
 - 1.2.5 ... is die grondlegger van die Baha'i-geloof. (2)
- 1.3 Noem die TWEE vertakkings van die Islam-geloof. (2x2) (4)
- 1.4 Verduidelik in DRIE sinne die term *ubuntu* soos dit op die Afrika Tradisionele Religie van toepassing is. (3x2) (6)
- 1.5 Kies 'n item uit KOLOM B om by die woord/beskrywing in KOLOM A te pas. Skryf slegs die letter (A – E) langs die vraagnommer (1.5.1 – 1.5.5) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 1.5.6 G.

	KOLOM A		KOLOM B
1.5.1	Alimsa	A	Bevorder eenheid tussen kerke of godsdienste
1.5.2	Selibaat	B	Opponerende groepe of mense kom ooreen om saam te werk
1.5.3	Ekumenies	C	Om nooit enige leed te doen (Hindoeïsme)
1.5.4	Evolusie	D	Om nie te trou of enige seksuele verhouding met enigeen te hê nie
1.5.5	Versoening	E	Geleidelike verandering in plante en diere oor opvolgende generasies

(5x2) (10)

1.6 Kies die woord wat NIE pas NIE uit elke groep woorde hieronder. Skryf slegs die woord langs die vraagnommer (1.6.1 – 1.6.5) in die ANTWOORDEBOEK neer.

1.6.1	Mekka; Jerusalem; Pretoria; Moria	(2)
1.6.2	Nuwe Testament; Ou Testament; Vedas; Vryheidsmanifes	(2)
1.6.3	Koran; Vedas; Mona Lisa; Bybel	(2)
1.6.4	Hajj; Ubuntu; Voorvaders; Unkulukulu	(2)
1.6.5	Krishna; Jesus Christus; Moses; Mohammed	(2)

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B

Beantwoord enige TWEE van die vier vrae.

VRAAG 2

2.1 Definieer kortliks die volgende begrippe in die konteks van godsdiens:

2.1.1	Identiteit	(4)
2.1.2	Eenheid	(4)
2.1.3	Eendersheid	(4)
2.1.4	Verskil	(4)
2.1.5	Vergelykbaarheid	(4)

2.2 Bespreek kortliks die rol van die *voorvaders* in die Afrika Tradisionele Religie. (5x2) (10)

2.3 Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae wat volg:

Elke godsdiens het sommige oortuigings wat nie onderhandelbaar is nie, oortuigings wat alle volgelinge deel. Byvoorbeeld, Jode, Christene en volgelinge van die Afrika tradisionele Godsdiens glo in een God. Binne die meeste godsdienste verskil geloofstrukture egter van een denkwys na 'n volgende. Byvoorbeeld, in Boeddhisme verskil Theravada, Mahayana en Vajrayana oor hoe Boeddhistiese oortuigings in die lewe toegepas moet word...

[Aangepas en vertaal uit: Shutters Religion Studies Grade 12, Hofmeyr et al, bladsy 102]

2.3.1 Skryf die funksies wat deur die uniekheid van 'n godsdiens vervul word, neer. (5x2) (10)

2.3.2 Beskryf kortliks die unieke kenmerke van enige EEN van die godsdienste. (5x2) (10)

[50]

VRAAG 3

3.1 Maak 'n lys van VYF algemene oortuigings wat deur die drie Abrahamitiese godsdienste (Islam, Judaïsme en die Christelike godsdiens) gedeel word. (5x2) (10)

3.2 Bespreek enige *sekulêre wêreldbeskouing* en verduidelik sy beskouing van godsdiens oor die algemeen. (5x2) (10)

3.3 'Godsdienste gebruik soms stories of gelykenisse om 'n morele of filosofiese idee oor te dra'.
[Aangepas uit: Religiestudies Graad 12 deur Steyn et al, bladsy 42]

Bespreek enige gelykenis uit enige EEN godsdiens wat 'n morele, filosofiese en godsdienstige beginsel oordra. (14)

3.4 Mites, oortuiginge/gelowe, dogma en ideologie is almal aspekte van godsdienstige leringe wat effens in betekenis verskil. Almal verwys na die intellektuele, rasonale of filosofiese gedeelte van godsdiens en na die kodering en oordra van godsdienstige betekenis en waarhede.
[Vertaal uit: Shutters Religion Studies Grade 12, Hofmeyr et al, bladsy 8]

In die lig van die uittreksel hierbo, bespreek kortliks die volgende konsep soos van toepassing in godsdienstige leringe. (8)

3.5 Godsdienste is 'n sosiale aktiwiteit wat deur baie mense in verskillende kontekste beoefen word. Vir party mense is dit nie so nie. Hulle beskou hulself as nie-religieus/nie-godsdienstig. 'n Ander manier om na hulle te verwys is om te sê dat hulle 'n sekulêre lewensbeskouing het.
[Vertaal uit: Focus Grade 12 by R.Donne et al, bladsy 78]

Hoe sou jy onderskei tussen *religieuse* en *nie-religieuse* mense? (8)
[50]

VRAAG 4

- 4.1 'Alle mense word vry en gelyk in waardigheid en regte gebore. Hulle ontvang rede en gewete en moet in die gees van broederskap teenoor mekaar optree'.
- [Aangepas en vertaal uit: 'Universal Declaration of Human Rights' uit Shuter's Religion Studies Grade 12 deur Hofmeyr et al, bladsy 168]

In die lig van die bogenoemde stelling, bespreek uit enige TWEE godsdienste hoe die idee van menseregte ondersteun word. (12)

- 4.2 'Respek vir die regte en waardigheid van ander is nie 'n onpraktiese godsdienstige idee nie, maar 'n noodsaaklike bestanddeel in die ontwikkeling van gesonde, vry en welvarende gemeenskappe'.
- [Aangepas en vertaal uit: Focus Grade 12 deur R.Donne et al, bladsy 78]

In die konteks van die aanhaling hierbo, dui aan hoe godsdiensvryheid in die samelewing aangemoedig word. (8)

- 4.3 Die meeste godsdienste sal die Handves van Menseregte, soos vasgelê in Hoofstuk 2 van die Suid-Afrikaanse Konstitusie, onderskryf. Hulle sal in meerdere mate saamstem met artikels wat handel oor godsdiensvryheid, vryheid van spraak en verwante artikels. Hierdie regte gaan egter gepaard met verantwoordelikhede.
- Daar was onlangs regoor die land gewelddadige protesoptrede toe mense hulle ontevredenheid oor dienslewering uitgespreek het. Party mense het gesterf en eiendom is vernietig.
- [Bron onbekend]

As 'n godsdienstige jeugleier, hoe sou jy die jeug van ander godsdienste in Suid-Afrika raad gee oor hoe om regte en verantwoordelikhede tydens jeugaktiwiteite te balanseer? (10)

- 4.4 Lees die onderstaande uittreksel en beantwoord die vrae wat volg:

Mediadekking moet uiters sensitief wees wanneer kwessies waar openbare mening baie kan verskil, byvoorbeeld in politiek en godsdiens, hanteer word. Daar word steeds oor die herinstelling van die doodstraf in Suid-Afrika gedebatteer. Hierdie debat het beide politieke en godsdienstige implikasies. Let egter daarop dat 'n standpunt deur die media meer dikwels die standpunt van individu is.

[Bron onbekend]

- 4.4.1 Verduidelik kortlik die invloed op godsdiens van onverantwoordelike of verantwoordelike mediaverslagdoening oor wat in die samelewing aangaan, veral oor godsdiensverwante kwessies. (10)

- 4.4.2 Kies EEN godsdiens en bespreek hulle beskouing oor die doodstraf-debat in die Suid-Afrikaanse konteks. (10)

[50]

VRAAG 5

5.1 Bespreek kortliks die verhouding tussen godsdiens en wetenskap. (10)

5.2 Verduidelik die verskil tussen 'n tradisionele geneser (Inyanga, Mai'ne) en 'n waarsêer/voorspeller (Isangoma). (10)

5.3 Lees die onderstaande uittreksel en beantwoord die vrae wat volg:

Gewelddadige godsdienstige botsings het op 21 Februarie in die stad Kaduma in Noord-Nigerië uitgebreek en dwarsdeur die week voortgeduur. Kaduma is die tweede grootste stad in die noorde. Die botsings het gevolg na 'n opmars deur tienduiseende Christene om te protesteer teen 'n voorstel dat die Moslem Sharia-wet as die strafboekwet in die Kaduma-staat ingestel word.

Verslae noem dat strydende gewapende bendes, bestaande uit Christene en Moslems in die strate ronddwaal. Kerke en Moskees is aan die brand gestee. Lyke is in die strate gesien lê en menseliggame het ook uit motors en busse gehang, skynbaar gedood terwyl hulle probeer het om van die geweld te vlug. Plaaslike menseregte werkers het gesê dat daar meer as 400 mense as gevolg van die botsings gesterf het.

[Bron: Barry Mason en Chris Talbot, 28 Februarie 2000]

5.3.1 Dink jy dat godsdiens die werklike probleem in hierdie konflik is? Gee redes vir jou antwoord. (10)

5.3.2 Verduidelik hoe godsdiens deel kan wees van die oplossing om konflik in gebiede wat deur geweld geraak word, te voorkom. (10)

5.4 Verduidelik die volgende konsepte:

5.4.1 Monoteïsme (2)

5.4.2 Normatiewe bron (4)

5.4.3 Politeïsme (4)

[50]

TOTAAL AFDELING B: 100

GROOTTOTAAL: 150